

Thema-avond Ysilon Amsterdam op 18 februari 2020: Wet Verplichte GGZ

Christelle van der Meer, psychiater GGD en Afina Buikema, verpleegkundige GGZ en werkzaam bij de GGD vertellen.

De wet BOPZ stamt uit 1994 en is in 2008 geëvalueerd, waarna besloten werd tot het maken van een nieuwe wet: de Wet Verplichte GGZ. De oude wet ging alleen over opname en niet over de behandeling. Naast de WvGGZ is er ook een Wet Zorg en Dwang (WZD), die zich richt op mensen met een verstandelijke beperking en/of dementie. Het overgangsrecht/afbouw BOPZ loopt tot 1 januari 2021.

WvGGZ richt zich enerzijds op [a]de kwaliteit van de verplichte zorg en anderzijds op [b]het versterken van de rechtspositie van de patiënt. Ook is er meer ruimte voor inbreng van naasten.

[a]

- behandel- en zorgwet (i.p.v. alleen opname)
- preventie en dwang
- verplichte zorgvormen (bezigheden)
- intentieverplichting voor gemeente
- aandacht voor (re-)integratie en participatie (wederkerigheid)

[b]

- meer momenten van heroverweging ingebouwd
- zorgvuldige(r) beslisprocedure
- inbreng patiënt bij inzet verplichte zorg gegarandeerd (het belang van de aanwezigheid van een ZORG- of CRISISKAART, ingevuld door patiënt en psychiater, werd nog eens benadrukt).
- meer klachtgronden

WvGGZ heeft betrekking op opname in kliniek én ambulante hulp en verplicht ook tot handelen (bij ernstig nadeel voor patiënt) in het geval van bijvoorbeeld zorg voor kinderen of dreiging van verlies van huisvesting.

Sociaal Psychiatrisch Vangnet = zorg voor mensen die niet bekend zijn met de GGD e.a. hulpverlening.

Meldpunt Zorg- en Woonoverlast (24 uren) = voor burgers over burgers met zorgsignalen.

ZM (zorgmachtiging) op hoofdlijnen betreft organisatie en procedure.

- melding door naaste of burger
- gemeente doet verkennend onderzoek: is verplichte zorg nodig?
Dit onderzoek moet binnen 14 dagen afgerond zijn.
- bij bevestiging na verkennend onderzoek: start van ZM-procedure door aanmelden bij Officier van Justitie. Geneesheer-directeur wordt aangewezen om te onderzoeken of er wordt voldaan aan de voorwaarden voor verplichte zorg.

Nieuw

-doorzettingsmacht van naaste(n) als bovenstaande niet tot verplichte hulp heeft geleid (naasten zijn essentieel m.b.t. continuïteit van zorg) De zorgmelder/naaste kan nu zelf contact opnemen met de officier van justitie.

Nb. Officier van justitie kan weigeren het verkennend onderzoek door te sturen naar de geneesheer-directeur. Naasten kunnen nogmaals hun verzoek tot ZM neerleggen.

IBS (in bewaring stelling) heet voortaan CM (crisismaatregel)

Problemen bij uitvoering van de nieuwe wet WvGGZ

Grote toename van bureaucratie

De uitvoering van de nieuwe wet leidt in de praktijk tot een grote hoeveelheid post (6 tot 10 brieven) en gesprekken n.a.v. een zorgmeldingsaanvraag (gesprekken met behandelaar of begeleider, onafhankelijk psychiater, vertegenwoordiger van de naasten, advocaten vereniging Psychiatrie, rechter, officier van justitie en griffier.

Wat betreft de organisatie: er moeten protocollen worden vastgesteld, klachtenreglement en nieuw beleid (werkwijzen, applicaties). Er zijn meer hulpverleners en behandelaren nodig, evenals administratief personeel. In de keten moeten (nieuwe) afstemmingsafspraken worden gemaakt.

Verbeteringen bij uitvoering van de nieuwe wet WvGGZ

Met de WvGGZ gaat dwang niet alleen meer over opname in een instelling.

Dwangbehandeling kan ook thuis worden opgelegd, in de vertrouwde omgeving en met steun van de vertrouwde mensen. Deze wet gaat niet over opname maar over behandeling. Cliënten en naasten worden meer gehoord.

Rol gemeenten

- burgemeester (in A'dam de GGD met ± 1000 meldingen per jaar) heeft een hoorplicht in het geval van CM en neemt zelf contact op met de patiënt
- opvangen en doorgeleiden van meldingen na verkennend onderzoek gedaan te hebben
- beoordeling via verslag psychiater en verstrekken zorgmachtiging (ZM)

Rol familie e.a. naasten (vrienden, burens enz.)

Naasten moeten gehoord worden en meer geïnformeerd door andere betrokkenen:

- bij voorbereiding ZM
- bij zorg-/crisiskaartgebruik
- bij triade

Naasten hebben het recht zorgverleners en beoordelaars van informatie te voorzien en mogen afdwingen gehoord te worden.

Aan het slot van de avond werd verzocht om de WvGGZ over een jaar opnieuw te agenderen voor een thema-avond van Ypsilon om terug te kijken op een jaar uitvoering van WvGGZ.

Herma Otte